

[1943, máj 5. Londýn.] — Elaborát Štábu pre vybudovanie brannej moci s požiadavkami na USA pri zabezpečovaní pomoci povstaniu na čs. území, predložený prezidentovi dr. E. Benešovi.

Požadavky na Spojené štáty Severoamerické¹

Je značne pravdepodobné, že v poslednej fázi této války čs. národ provede povstání, aby obnovil svoji vládu nad územím ČSR a uspišil vítězství spojenců.

Pro povstání na čs. území je dostatek vhodných mužů, řádně vojensky vycvičených, a to mnohem více, než v jiných státech Německem obsazených. Je to zejména proto, že v rozsáhlém válečném průmyslu na čs. území Německo ponechalo značný počet Čechoslováků, vojensky vycvičených záložníků čs. armády, a podobně i v zemědělství.

Proto čs. armáda v zahraničí připravuje plánovitou pomoc pro tuto činnost ve vlasti. Tato pomoc by měla spočívat v přípravě minimálního počtu výzbroje, potřebného pro úspěšné povstání, v dodání výzbroje letectvem spojenců do ČSR a v bojovém zásahu letectva, po případě i výsadekových vojsk do bojů povstání.

Bylo by žádoucí, aby zbraně byly německého původu, z válečné kořisti SSSR a Velké Británie, aby pro pozdější potřebu se ušetřila doprava střeliva ze zahraničí, jelikož bude pravděpodobně střílivo k dispozici ve zbrojních továrnách na území ČSR, dosud pracujících pro německou armádu.

Nejtěžší problém pomoci čs. armádě při povstání je letecká doprava zbraní s nejrůznějším střelivem (pro začátek akce) a menšího počtu příslušníků čs. zahraniční armády pro speciální účely za povstání, a to v nejkratším možném čase při výbuchu povstání. Letecká doprava za příznivých okolností bude možná v noci a za zvlášť výhodné situace i ve dne.

Bylo by žádoucí, aby letectvo USA, pokud mu to technicky dovolí situace na bojištích, poskytlo čs. armádě tuto pomoc:

1. Dopravilo cca 500 tun výzbroje a asi 150 osob v optimální době asi tři, v krajním případě šesti dní. Z toho asi 200 tun by bylo předvídáno pro shození padáky, asi 50 osob pro seskok padáky, vše ostatní pro vyložení na letištích, kterých by se na čs. území zatím zmocnily skupiny započavší povstání.

Doprava by se mohla pravděpodobně provést ze základen ve Vel. Británii do západní poloviny ČSR s využitím předsunutých letišť v Belgii a sev. Francii.

2. V případě, že situace na bojišti by umožnila dopravu na čs. území z jihu Evropy (Balkán nebo Itálie), bylo by vhodné vše výše uvedené dopravit odtud v případě, že z Velké Británie by nebyla možná žádná doprava.

Kdyby bylo možno provést dopravu alespoň části výzbroje z Velké Británie, bylo by žádoucí, aby letectvo USA z jihu Evropy dopravilo asi 200 tun výzbroje do střední části ČSR.

3. Kromě výše uvedené dopravy by bylo velmi na prospěch, aby na začátku povstání letectvo USA bombardovalo komunikace vedoucí na území ČSR, aby se ztížilo soustředění vojsk proti čs. armádě na území ČSR.

¹ Podľa údajov v zpráve Hlavného veliteľstva z 12. 12. 1944 (viď dokument čís. 561) bol tento elaborát (ako príloha č. 1 k čj. 33/taj. 3. odd. ŠVBM-43) predložený Benešovi pred jeho cestou do Spojených štátov. Vzhľadom na to, že sme nemali k dispozícii pôvodný dokument, použili sme odpis, ktorý tvorí prílohu čís. 1 k zpráve z 12. 12. 1944. Datovanie dokumentu je určené len približne podľa údajov nachádzajúcich sa v tejto zpráve.

4. Po zdařilém počátečním průběhu povstání bylo by žádoucí, aby letectvo USA dopravilo asi 1000 osob, příslušníků čs. zahraniční armády, z Vel. Británie do západní poloviny ČSR s jejich lehkou výzbrojí; vše vyložilo by se na letištích.

Veškeré výše uvedené požadavky (1 až 4) na pomoc letectva USA nejsou zatím úplným podkladem pro dnešní technické kalkulace, nýbrž dávají pouze nástin druhu a přibližného rozsahu žádoucí pomoci pro čs. povstání, a to jen pro všeobecnou informaci.

Finanční úhrada by se provedla podle zásad zákona USA o půjčce a nájmu.

Požadavek o pomoc, t. j. o dodání potřebného materiálu a o dopravu části jeho i potřebného počtu osob i o bojový zásah letectva na území ČSR, vyjednáváme také s orgány Vel. Británie a SSSR.

Technické podrobnosti po zásadním souhlasu by projednal čs. hlavní velitel div. generál Ingr (neb jeho zplnomocněnci) s pověřenými orgány armády USA ve Vel. Británii, eventuálně s pověřenými orgány Vel. Británie, po případě i SSSR.

Pro časové vymezení příprav stanovím jako požadavek konec měsíce srpna letošního roku, t. j. dobu, do které by měl být připraven materiál na určených místech a rozvržena podrobně jeho doprava.

Za správnost opisu:

SÚA Praha. D 20-32-36/160-161. Odpis. Strojopisný prepis.

9

1943, máj 6. [Londýn.] — Depeša čs. ministra zahraničia J. Masaryka vyslancovi dr. J. Kopeckému v Ženeve s Benešovým odkazom z 5. mája 1943 adresovaným domácim odbojovým skupinám.

Tajné.

Nutná. Zpráva do vlasti¹

Londýn dne 5. května 1943.

1. Odjíždím dne 6. května do Spojených států a do Kanady na politickou cestu. Chci vyjasnit všechny naše věci s Amerikou. Očekávám, že věci budou vyřízeny dobře. Náš poměr oboustranně je bezvadný, právě dnes Amerika povýšila své vyslanectví na velvyslanectví a Vl. Hurban je jmenován velvyslancem. Je to politicky významné.

2. Vrátil se na počátku června zpět a záhy na to pojedu do Moskvy. Také s Moskvou chci vše vyřídit, zejména náš definitivní poměr s Ruskem po stránce vnitřní i mezinárodní, t. j. aby naši neodvislost ve věcech vnitřních i mezinárodně

¹ Benešov odkaz napísaný tesne pred prezidentovým odchodom do USA bol určený pre posla z Bratislavy s nasledujúcim pokynom: „Ať jej odevzdá všem spolehlivým místům odboje. Potřebujeme znáti zejména reakci v bratislavských vládních kruzích i na ostatním Slovensku na poslední přestřelky mezi Londýnem a Bratislavou a zná-li, jak působí, že Londýn odpoví na bratislavskou výzvu. Drtina.“ (AMZV Praha. Depeše odeslané, 1943, čís. 943, Žen. 153). Kopecký oznámil 18. 5. 1943 (čís. 1099, Žen. 225), že Benešov odkaz došiel v poriadku a posol ho odviezol 13. mája 1943.